

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. XIX. Memoriae σφάλμα indicatum apud Maximum Tyrium: & de iis,
qui [...] Graecis dicuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

ἐν τῶν σωμάτων, quod minutissimarum est partium & tenuissimum corporum. paulo post: Οὐδεὶς γοῦν τῶν ὑστέρων ἠξίωσε, καὶ ἐν λεγόντων, γῆν εἶναι στοιχεῖον, δηλονότι διὰ τὴν μεγαλομέρειαν. i. Quare nemo sequentium philosophorum, qui unum elementum ponebant, terram elementum arbitrati sunt; nempe propter ejus partium magnitudinem.

Quorum igitur hæc tam multa? Ut ex opinionis absurditate intelligatur, in veterum sapientum dictis non quod verba sonant, sed qui iis subest sensus, esse spectandum; quia nullo modo verisimile est, viros in iis quæ intelligimus, plane sapientes & admirandos, ut omnes fatentur, in aliis quæ sunt majoris momenti, cum vulgo vel etiam infra vulgus sensisse atque ita se comparasse, ut meris deliramentis sese posteritati deridendos præberent. Hoc magis pateret si Joannis Pici libros *Theologia poetica* haberemus, in quibus priscorum vatum vela removebat. Possem & ipse aliquid cum de prima terra, tum aliis veterum sapientum ænigmatis. Sed hæc non sunt præsentis instituti.

CAPUT XIX.

Memoria σφάλμα indicatum apud Maximum Tyrium: & de iis qui αὐτοδίδακτοι Græcis dicuntur.

Non arbitramur nos injuriam facere bonis auctoribus, cum eorum errores aut μνημονικά ἀμαρτήματα indicamus, non magis quam si eos homines fuisse dicamus. Nihil enim magis hominis quam labi interdum, præsertim memoria: qua nihil (inquit Plinius) æque fragile

in homine. Interest autem communium studiorum ejusmodi peccata notari, ne quem incautum magnorum virorum auctoritas frustra habeat. Quam igitur mihi notavi ejus generis hallucinationem apud *Maximum Tyrium*, hæc inter observationes indicare visum est. Hic in *Dissertatione* 22. quæ inscripta est, *Ἐὶ γένοιτο τις θεία μοῖρα ἀγαθός*; *an aliquis divinitus fiat bonus?* exemplum ex *Homero* adducit hominis divinitus artem musicam edocti. Hic *Demodocus* est citharædus, de quo *Homerus* *Odyss.* θ. hos versus fecit,

Τὸν περὶ μῆσ' ἐφίλησε δίδυ δὲ ἀγαθόντε κακόντε.

Ὁφθαλμῶν μὲν ἀμερσε, δίδυ δὲ ἠδεῖαν ἀοιδήν.

hoc est: *Quem supra modum Musa dilexit, dedit vero bonum & malum; oculis quidem eum privavit, dedit autem cantus suavitatem.* Recte igitur hoc *Maximus* de *Demodoco* citharædo proditum refert; At non recte sequentes versus ex eodem peemate, ad hunc ipsum cantorem pertinere putat. Hæc sunt ejus verba: *Ἐγὼ ἢ αὐτῷ περὶ μὲν τῆς φῶδης συντίθεμαι, περὶ ἢ τῆς συμφορᾶς ἔ συντίθεμαι. ἔ γὰρ μισικὸν τὸ δῶρον. ἀπίθανον ἢ καὶ ὁ Δημόδοκον ἔτοσι περὶ αὐτῆ λέγων,*

Ἀυτοδίδακτον δὲ ἐμί, θεοὶ δέ μοι ὠπασαν ὀμφήν.

Ita quidem hunc versum *Homeri* citat: qui in nostris libris paulo aliter scriptus extat, *Odyss.* χ. neque ibi *Demodocus* loquitur, sed *Phemius* ejusdem artis magister: quem *Ulysses* redux, ut procorum amicum vult occidere, is autem ad *Ulyssis* genua accidens mortem his verbis deprecatur:

Γενῶμαι σ' Ὀδυσσεύ· σὺ δὲ μὲ ἀίδεο, καὶ μὲ ἐλέησον.

Ἀυτῷ τοι μετόπιον ἄχρον ἔσεται, εἰ κεν' ἀοιδὸν

Πέφνης, ὃς τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν αἰείδω.

Ἀυτοδίδακτον δὲ ἐμί· θεοὶ δέ μοι ἐν φρεσὶν ὄμματα

Παντρίαια ἐπέφυσεν. ἔοικα δέ τοι παραείδειν

Ὡς εἰ θεῶν τῷ μή με λιλαίεο δειροτομήσαι.

Oro te Ulysses, tu autem me verere ac miserere. Tibi ipsi in posterum dolebit, si cantorem interfeceris, qui Deis & hominibus cano. Ipse per me doctus sum: Deus autem mihi in mentibus cantilenas omnes produxit, me autem par est tibi accinere ut Deo. proinde ne mihi caput velis amputare.

Duplex igitur Maximi erratum; & quod hæc Demodocum dicere putat; quæ Homerus Phemio tribuit: & quod quartum versum interpolat θεοὶ δέ μοι ὠπασαν ὀμφήν. pro θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν ὀϊμας &c.

Ceterum pulcherrimam deinceps ibidem quæstionem movet, de iis qui αὐτοδίδακτοι, hoc est, a seipsis edocti Græcis dicerentur: quomodo scilicet per se didicisse dicantur, quæ Deorum munere atque afflatu acceperunt, si enim a Deo hæc iis tributa; ergo Deo id, non proprio ingenio debent: neque ex se edocti, sed a Deo. Multa autem ibi ad eam dubitationem præclara habet, ut est is auctor in primis elegans in philosophia & disertus. Primumque hac similitudine nos introducit: ἀποκρίνεται ὁ Δημοδόκος (immo Φήμιος) ὅπερ ἂν τῷ πλουσίων οἱ λαβόντες κληῖρον πατρῶον πρὸς τὰς χρηματίας, ἀποκρίναιτο, ὡς ἐστὶν αὐτοῖς αὐτογενῆς ὁ πλεῖστος, ἢ παρ' ἄλλων τέχνη καὶ πόνῳ συνηγμένον. i. Respondere posset Phemius, quod divites, qui ex hereditate opes suas consecuti sunt, responderent iis, qui rei querenda toti incumbunt, spontaneas se opes possidere nulla aut arte congestas aut labore.

Addit de Hesiodo, qui & ipse αὐτοδίδακτος fuit, non Lauri ramo a Musis in Helicone tradito poëtam ex pastore evasisse, sed ipsum hoc figmento ingenio se natum apto ad poëticam indicare voluisse: Ἄλλ' ἠνίξαλο, ὀϊμαι, ὁ Ἡσίοδος τὸ αὐτοφύες ἴης αὐτῆς τέχνης, ἀναθέμενον αὐτῆς ἴην αἰτίαν ἰσθμιαῶν χορῶν, ὡς περ ἂν εἰ καὶ χαλκευτικὸς γενόμενός τις τέχνης ἀνευ, ἀνετίθετο Ἡφαίστῳ φέρων τὸ αὐτόματον τῆς

ἢ δημιουργίας. i. Nihil aliud, ut arbitror, indicare Hesiodus voluit, quam natura beneficio eam se artem consecutum fuisse, cujus tamen fontem originemque ad Musas referre voluit. Plane ut si quis ferrariam sine præceptore consecutus, Vulcano artem adscriberet, quam suamet opera citra magistri opem didicisset. Confer hunc locum Maximi cum illo Aristotelis in primo de Arte dicendi cap. 7. ubi de comparatione bonorum: Καὶ τὸ ὄντοφύες τῆ ὀπικλήτης, (supple μείζον) ἀγαθόν. χαλεπώτερον γὰρ. Ὅθεν καὶ ὁ ποιητής φησιν,

Ἄυτοδίδακλ' ὅ δ' ἐμί.

Et nativum bonum majus eo, quod industria quaesitum. Difficilius enim. Unde ὁ poeta ait: Sum a me ipse edoctus. Nota obiter locutionem, χαλεπώτερον, difficilium. Immo nulla difficultas in eo, quod nascitur. Hoc enim ingenitum a quaesito diffeatur, quod nullo labore provenit. Sed ibi χαλεπὸν significat rarum & pretiosum. Nam quod raro & paucis contingit, ob id rarum censetur, quia aliqua causa impedit, quo minus frequenter contingat. quod impedimentum quia vix tollitur, & in paucis admodum, idcirco quod rarum est, idem & difficile censetur. Hoc sensu accipere ibi Aristotelem verba ejusdem supra indicant: Ἐπεὶ ὃ τὸ χαλεπώτερον ἢ σπανιώτερον μείζον, καὶ οἱ καιροὶ &c. Quoniam vero difficilium ὁ rarius est majus, etiam occasiones. &c. Tales sine Præceptore doctos Græci μισωθῆναι dicunt. Phavorinus: μισωθῆναι, παρὰ μισῶν διδαχθῆναι Ælianus lib. 12. varia historia cap. 4. φησὶν Αἰγύπτιοι Σέσωτριν παρ' Ἐρεμῶν τὰ νοήματα ἐκμισωθῆναι. De autodidactis plura in nostris libris de Humano Ingenio.